

Υπόθεση C-285/20

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

29 Ιουνίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Centrale Raad van Beroep (Κάτω Χώρες)

Ημερομηνία της διατάξεως του αιτούντος δικαστηρίου:

25 Ιουνίου 2020

Εκκαλών:

K

Εφεσίβλητο:

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut
werknemersverzekeringen (Uwv)

**Centrale Raad van Beroep (Γενικό δευτεροβάθμιο δικαστήριο
κοινωνικοασφαλιστικών και δημοσιοϋπαλληλικών υποθέσεων, Κάτω Χώρες)**

Πολυμελές τμήμα

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ)

Διάδικοι:

K, διαμένων στην πόλη Enschede (Κάτω Χώρες) (εκκαλών)

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv) (διοικητικό συμβούλιο του φορέα κοινωνικής ασφάλισης μισθωτών εργαζομένων, Κάτω Χώρες, στο εξής: Uwv)

[παραλειπόμενα] [σελ. 2 του πρωτοτύπου]

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

[Πορεία της διαδικασίας] [παραλειπόμενα]

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

1. Το Centrale Raad van Beroep (γενικό δευτεροβάθμιο δικαστήριο κοινωνικοασφαλιστικών και δημοσιούπαλληλικών υποθέσεων, Κάτω Χώρες, στο εξής: Raad) λαμβάνει υπόψη τα κάτωθι πραγματικά περιστατικά και στοιχεία:
 - 1.1. Το 1979 ο εκκαλών μετανάστευσε από την Τουρκία στις Κάτω Χώρες. Από το έτος 2005 διέμενε με την οικογένειά του στον [Δήμο 1], στη Γερμανία. Λόγω οικογενειακών προβλημάτων, ο εκκαλών, στις 2 Φεβρουαρίου 2016, ζήτησε από την υπηρεσία δημοτολογίου του [Δήμου 1] τη διαγραφή του από τα μητρώα και μετακόμισε στην κατοικία του αδερφού του στον [Δήμο 2] στις Κάτω Χώρες. Στις 16 Φεβρουαρίου 2016 υπεβλήθη σε χειρουργική επέμβαση σε νοσοκομείο στη Γερμανία, όπου και νοσηλεύθηκε έως τις 19 Φεβρουαρίου 2016. Στις 4 Μαρτίου 2016 υπέβαλε δήλωση διαμονής αναφέροντας ως διεύθυνση κατοικίας αυτή του αδερφού του στον [Δήμο 2]. Από τον Οκτώβριο 2016 ο εκκαλών διαμένει σε δική του κατοικία στον [Δήμο 3] στις Κάτω Χώρες.
 - 1.2. Ο εκκαλών εργαζόταν από το έτος 1979 σε διάφορους εργοδότες στις Κάτω Χώρες. Την 1η Μαΐου 2015 προσελήφθη από Γερμανό εργοδότη και παρείχε την εργασία του σε αυτόν στη Γερμανία. Στις 24 Αυγούστου δήλωσε ασθένεια, μεταξύ άλλων, λόγω προβλημάτων όρασης. Κατά τις πρώτες έξι εβδομάδες της ασθένειάς του, ο εργοδότης του συνέχισε να του καταβάλλει τις αποδοχές. Από τις 14 Οκτωβρίου 2015 έως τις 4 Απριλίου 2016 ο εκκαλών εισέπραττε γερμανικό επίδομα ασθένειας (Krankengeld). Στις 15 Φεβρουαρίου 2016 ο εργοδότης κατήγγειλε τη σύμβαση εργασίας με ισχύ από τις 15 Μαρτίου 2016. Καθ' όλη την περίοδο μεταξύ 24 Αυγούστου 2015 και 15 Μαρτίου 2016 ο εκκαλών δεν παρείχε καμία εργασία στον εργοδότη του. Η αρμόδια γερμανική υπηρεσία τον έκρινε ικανό προς εργασία ανάλογη προς την κατάσταση του από τις 4 Απριλίου 2016 και εξής.
 - 1.3. Στις 22 Απριλίου 2016, ο εκκαλών υπέβαλε αίτηση στον Uwn για χορήγηση επιδόματος ανεργίας από τις 4 Απριλίου και εξής σύμφωνα με τον Werkloosheidswet (WW) (νόμο περί ανέργων, στο εξής: WW). Με απόφασή του που εκδόθηκε στις 7 Απριλίου 2016, ο Uwn έκρινε μεν ότι ο εκκαλών, σύμφωνα με τον WW, είχε τυπικά από τις 5 Απριλίου 2016 και εξής δικαίωμα σε επίδομα ανεργίας από τον Uwn, πλην όμως αποφάσισε να μην του χορηγήσει το επίδομα αυτό, με την αιτιολογία ότι κατέστη άνεργος από δική του υπαιτιότητα. Στις 7 Ιουλίου 2016 ο Uwn γνωστοποίησε εγγράφως στον εκκαλούντα ότι επρόκειτο να κρίνει εαυτόν αναρμόδιο να εκδώσει απόφαση επί του δικαιώματος χορήγησης επιδόματος ανεργίας και του παρείχε τη δυνατότητα να εκφράσει τις απόψεις του επ' αυτού. [σελ. 3 του πρωτοτύπου]

- 1.4. Με απόφασή του που εκδόθηκε στις 14 Σεπτεμβρίου 2016 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), ο Uwn απέρριψε ως αβάσιμες τις αντιρρήσεις του εκκαλούντος. Η αιτιολογία της εν λόγω απόφασης –με παραπομπή στη γνωστοποίηση που είχε κοινοποιηθεί στις 7 Ιουλίου 2016– ήταν ότι ο Uwn δεν ήταν αρμόδιος να εκδώσει απόφαση επί της αίτησης χορήγησης επιδόματος ανεργίας. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της πραγματικής άσκησης της μισθωτής δραστηριότητάς του στη Γερμανία (ήτοι από την 1η Μαΐου 2015 έως τις 24 Αυγούστου 2015) ο εκκαλών κατοικούσε στη Γερμανία και δεν ήταν μεθοριακός εργαζόμενος. Αφού λοιπόν το κράτος στο οποίο άσκησε την τελευταία μισθωτή δραστηριότητά του είναι η Γερμανία, το ίδιο κράτος είναι αρμόδιο και για την απόφαση χορήγησης επιδόματος ανεργίας.
2. Το Rechtbank (αρμόδιο πρωτοδικείο, Κάτω Χώρες) απέρριψε ως αβάσιμη την προσφυγή κατά της προσβαλλόμενης απόφασης. Το Rechtbank έκρινε ότι ορθώς ο Uwn αρνήθηκε να κατατάξει τον εκκαλούντα στην κατηγορία των μεθοριακών εργαζομένων, καθώς και ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν γεννάται υπέρ αυτού δικαίωμα επιδόματος ανεργίας στις Κάτω Χώρες, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 65 του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (στο εξής: κανονισμός 883/2004).

3. Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

Κυριότερα επιχειρήματα του εκκαλούντος

- 3.1. Ο εκκαλών υποστηρίζει –κατ’ ουσίαν και σε σχέση με την υπό κρίση υπόθεση– ότι δικαιούται επίδομα ανεργίας στις Κάτω Χώρες. Ειδικότερα, κατά τον χρόνο της μεταβάσεώς του στις Κάτω Χώρες στις 2 Φεβρουαρίου 2016 παρείχε ακόμη την εργασία του ως μισθωτός στον Γερμανό εργοδότη του και θα συνέχιζε –αν δεν είχε ασθενήσει– να εργάζεται στη Γερμανία ως μεθοριακός εργαζόμενος.

Κυριότερα επιχειρήματα του Uwn

- 3.2. Κατά την προφορική διαδικασία ενώπιον του Raad ζητήθηκε από τον Uwn να αναπτύξει πιο διεξοδικά τις απόψεις του. Κατά τον Uwn, ο εκκαλών δεν δικαιούται επίδομα ανεργίας βάσει του άρθρου 65 του κανονισμού 883/2004. Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή εφαρμόζεται στις περιπτώσεις ανέργων οι οποίοι κατά την τελευταία μισθωτή δραστηριότητά τους κατοικούσαν στην επικράτεια κράτους μέλους άλλου από το αρμόδιο. Ναι μεν ο εκκαλών κατοικεί στις Κάτω Χώρες από τις 2 Φεβρουαρίου 2016, πλην όμως η μεταφορά του τόπου κατοικίας του από τη Γερμανία στις Κάτω Χώρες δεν έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια της πραγματικής άσκησης της τελευταίας μισθωτής δραστηριότητάς του. Συγκεκριμένα, ο εκκαλών από τότε που δήλωσε ασθένεια, ήτοι από τις 25 Αυγούστου 2015, έως και τη λύση της σύμβασης εργασίας του στις 15 Μαρτίου 2016, στην πραγματικότητα είχε παύσει πλέον να παρέχει την εργασία του.

Ο Uwn υποστηρίζει ότι το πλάσμα δικαίου που εισάγεται με το άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 883/2004, σύμφωνα με το οποίο –για τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου– το πρόσωπο που λαμβάνει επίδομα ασθενείας θεωρείται ότι ασκεί μισθωτή δραστηριότητα, δεν ισχύει για την ερμηνεία των ειδικών κανόνων περί παροχών ανεργίας που περιλαμβάνονται στον τίτλο III του κανονισμού 883/2004.

Ούτε και η απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Δικαστήριο) της 22ας Σεπτεμβρίου 1988, Bergemann (236/87, EU:C:1988:443· στο εξής: απόφαση Bergemann) οδηγεί σε κάποιο διαφορετικό συμπέρασμα, διότι ο εκκαλόν δεν εγκαταστάθηκε στις Κάτω Χώρες για οικογενειακούς λόγους. [σελ. 4 του πρωτοτύπου]

4. Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

4.1.1. Άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 883/2004, το οποίο έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς εφαρμογής του παρόντος τίτλου, τα πρόσωπα που λαμβάνουν παροχές σε χρήμα λόγω ή συνεπεία μισθωτής ή μη μισθωτής τους δραστηριότητας, θεωρούνται ότι ασκούν τη δραστηριότητα αυτή. Τούτο δεν ισχύει για συντάξεις αναπηρίας, γήρατος ή επιζώντων ούτε για συντάξεις λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας ούτε για παροχές ασθένειας σε χρήμα που καλύπτουν περίθαλψη απεριόριστου διαρκείας.»

4.1.2. Άρθρο 11, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004, το οποίο έχει ως εξής:

«Με την επιφύλαξη των άρθρων 12 έως 16:

το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος, υπάγεται στη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους.»

4.1.3. Ο τίτλος III, κεφάλαιο 6, του κανονισμού 883/2004, περιλαμβάνει ειδικούς κανόνες σύνδεσης για τους άνεργους –κανόνες οι οποίοι σε συγκεκριμένες περιπτώσεις αποκλίνουν από τους γενικούς κανόνες του τίτλου II–, προκειμένου να είναι εφικτός ο προσδιορισμός τόσο του υπόχρεου φορέα για τη χορήγηση των παροχών που μνημονεύονται στις σχετικές διατάξεις, όσο και του εφαρμοστέου δικαίου.

4.2. Άρθρο 65, παράγραφος 2 και παράγραφος 5, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004, το οποίο έχει ως εξής:

«2. Ο πλήρως άνεργος ο οποίος, κατά την τελευταία μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητά του, κατοικούσε σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο και ο οποίος εξακολουθεί να κατοικεί ή επιστρέφει σε αυτό το κράτος μέλος, πρέπει να τίθεται στη διάθεση των υπηρεσιών απασχόλησης του κράτους μέλους κατοικίας. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 64, ο πλήρως άνεργος μπορεί, συμπληρωματικά, να τίθεται στη διάθεση των υπηρεσιών απασχόλησης του

κράτους μέλους στο οποίο άσκησε την τελευταία μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητά του.

Ένας άνεργος, ο οποίος δεν είναι μεθοριακός εργαζόμενος και ο οποίος δεν επιστρέφει στο κράτος μέλος κατοικίας του, τίθεται στη διάθεση των υπηρεσιών απασχόλησης του κράτους μέλους στη νομοθεσία του οποίου υπαγόταν τελευταία.

5. α) Ο άνεργος που αναφέρεται στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 λαμβάνει παροχές σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας, ως εάν να υπαγόταν σε αυτή τη νομοθεσία κατά την τελευταία του μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα. Οι παροχές αυτές χορηγούνται από τον φορέα του τόπου κατοικίας.»

5. Αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης

5.1. Αντικείμενο της παρούσας ένδικης διαφοράς είναι εάν ο εκκαλόν είχε το δικαίωμα, από τις 4 Απριλίου 2016 και έπειτα, να αιτηθεί τη χορήγηση επιδόματος ανεργίας στις Κάτω Χώρες, δυνάμει του άρθρου 65, παράγραφος 2, και παράγραφος 5, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004. Ιδίως τίθεται το ζήτημα αν ο εκκαλόν κατά την τελευταία μισθωτή δραστηριότητά του κατοικούσε σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο. [σελ. 5 του πρωτοτύπου]

5.2. Αρμόδιο κράτος μέλος

5.2.1. Δεν αμφισβητείται από κανέναν διάδικο ότι ο εκκαλόν εισέπραττε γερμανικό επίδομα ασθενείας από τις 14 Οκτωβρίου 2015 έως τις 4 Απριλίου 2016. Με βάση την παραδοχή αυτή, πρέπει, δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 2 και παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004, να λογιστεί, για το ως άνω χρονικό διάστημα, ως πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στη Γερμανία και, κατά συνέπεια, να εφαρμοστεί το γερμανικό δίκαιο. Τούτο σημαίνει ότι, για την προαναφερθείσα περίοδο, αρμόδιο κράτος μέλος, υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχεία ιζ' και ιθ', του κανονισμού 883/2004, είναι η Γερμανία.

5.3. Τόπος κατοικίας

5.3.1. Οι διάδικοι δεν αμφισβητούν –και το Raad δεν έχει λόγους να κρίνει διαφορετικά επ' αυτού– ότι από τις 2 Φεβρουαρίου 2016 τόπος κατοικίας του εκκαλούντος ήταν οι Κάτω Χώρες.

5.4. Εφαρμογή του άρθρου 65· ερμηνεία της φράσης «κατά την τελευταία μισθωτή δραστηριότητά του»

5.4.1. Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, διαπιστώνεται ότι από τις 2 Φεβρουαρίου 2016 και εξής ο εκκαλόν κατοικούσε σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο. Επιπλέον, δεν αμφισβητείται ότι ο εκκαλόν ήταν πλήρως άνεργος από τις 4 Απριλίου 2016. Για τους πλήρως ανέργους οι οποίοι κατά την τελευταία μισθωτή δραστηριότητά τους κατοικούσαν σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο, ισχύουν ειδικές

διατάξεις δυνάμει του άρθρου 65 του κανονισμού 883/2004. Τούτο ισχύει τόσο για τους μεθοριακούς εργαζόμενους όσο και για τους εργαζόμενους που δεν είναι μεθοριακοί.

- 5.4.2. Προκειμένου να κριθεί αν χωρεί εφαρμογή του άρθρου 65 του κανονισμού 883/2004 στην περίπτωση του εκκαλούντος, κρίσιμο είναι να διαπιστωθεί αν αυτός, κατά την τελευταία μισθωτή δραστηριότητά του, κατοικούσε στις Κάτω Χώρες. Ο Uwn υποστήριξε ότι ο εκκαλών έπρεπε να είχε ως τόπο κατοικίας του τις Κάτω Χώρες κατά τη διάρκεια της τελευταίας πραγματικής μισθωτής δραστηριότητάς του. Τούτο όμως αναμφίβολα δεν ισχύει στην περίπτωσή του, αφού μετά τη δήλωση ασθενείας του στις 24 Αυγούστου 2015 ουσιαστικά δεν παρείχε πλέον εργασία στη Γερμανία.
- 5.4.3. Επομένως, υπάρχουν βάσιμες αμφιβολίες όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 65 του κανονισμού 883/2004 στην περίπτωση του εκκαλούντος. Συγκεκριμένα το Raad δεν είναι απολύτως βέβαιο εάν, για την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, επιβάλλεται η διαμονή σε κράτος μέλος διαφορετικό από το αρμόδιο να υφίσταται κατά τη διάρκεια της πραγματικής άσκησης της μισθωτής δραστηριότητας ή εάν και μια κατάσταση που μπορεί από νομικής απόψεως να εξομοιωθεί προς την άσκηση μισθωτής δραστηριότητας αρκεί για τη γένεση του δικαιώματος σε επίδομα ανεργίας.
- 5.4.4. Ως εξομοιούμενη προς την άσκηση μισθωτής δραστηριότητας κατάσταση θα μπορούσε να θεωρηθεί εκείνη κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος παραμένει ασφαλισμένος στο κράτος της τελευταίας απασχόλησής του, ενώ έχει σταματήσει (πλέον) να παρέχει την εργασία του εκεί. Τούτο συμβαίνει, για παράδειγμα, στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει άδεια (άνευ αποδοχών) κατά την εναπομένουσα διάρκεια της σχέσεως εξαρτημένης εργασίας ή κατά το χρονικό διάστημα της προθεσμίας καταγγελίας, με αποτέλεσμα να απαλλάσσεται από την υποχρέωσή του προς παροχή εργασίας έως τη λήξη της σύμβασης εργασίας. Από αυτή την άποψη, λοιπόν, η υπό κρίση υπόθεση μπορεί να συγκριθεί με την απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 1988, Bergemann (236/87, EU:C:1988:443). Παρόμοια με την επίμαχη θα μπορούσε ακόμη να θεωρηθεί και η κατάσταση στην οποία ο εκκαλών άλλαξε τόπο κατοικίας ενόσω του καταβαλλόταν ακόμη το επίδομα ασθενείας, με αποτέλεσμα να θεωρηθεί, ακριβώς λόγω της καταβολής αυτής, ότι ασκούσε μισθωτή δραστηριότητα. Στην περίπτωση του εκκαλούντος όμως, και δη κατά τον χρόνο που [σελ. 6 του πρωτοτύπου] μετέφερε τον τόπο κατοικίας του στις Κάτω Χώρες, υφίστατο συνδυασμός διαφόρων παραμέτρων. Για την ακρίβεια, εισέπραττε επίδομα ασθενείας και ταυτόχρονα ήταν ακόμη σε ισχύ η σχέση εξαρτημένης εργασίας με τον Γερμανό εργοδότη του.
- 5.5. Το Raad, για μια σειρά από λόγους, διατηρεί αμφιβολίες ως προς την ορθότητα της άποψης του Uwn, ότι δηλαδή η εφαρμογή του άρθρου 65 του κανονισμού 883/2004 προϋποθέτει την ύπαρξη διαμονής σε κάποιο κράτος μέλος διαφορετικό από το αρμόδιο κατά την πραγματική άσκηση της τελευταίας μισθωτής δραστηριότητας. Οι λόγοι αυτοί παρατίθενται κατωτέρω.

- 5.5.1. Κατά πρώτον το Raad κάνει αναφορά στο άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 883/2004, το οποίο για τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου εξομοιώνει την είσπραξη επιδόματος ασθενείας, όπως στην προκειμένη περίπτωση, με την άσκηση μισθωτής δραστηριότητας. Η εξομοίωση αυτή προβλέπεται στον τίτλο II και επομένως δεν συνδέεται αναγκαστικά με την πραγματική άσκηση μισθωτής δραστηριότητας.
- 5.5.2. Η σχέση της ως άνω εξομοίωσης με τον τίτλο II συνάγεται και από την απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, X, (C-569/15, EU:C:2017:673). Στη σκέψη 24 της αποφάσεως αυτής, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι στην περίπτωση που ένα πρόσωπο διατηρεί την ιδιότητα του εργαζομένου κατά τη διάρκεια της περιόδου άδειας άνευ αποδοχών που του έχει χορηγηθεί από τον εργοδότη του, θεωρείται ότι το πρόσωπο αυτό ασκεί μισθωτή δραστηριότητα κατά την έννοια του τίτλου II του κανονισμού 1408/71, τούτο δε παρά την αναστολή των κύριων υποχρεώσεων που απορρέουν από την οικεία εργασιακή σχέση κατά τη διάρκεια της καθορισμένης αυτής περιόδου. Το Raad δεν διακρίνει κανένα στοιχείο που να συνηγορεί υπέρ μιας διαφορετικής προσέγγισης στο πλαίσιο της εφαρμογής του κανονισμού 883/2004.
- 5.5.3. Το Raad διερωτάται μήπως, προκειμένου ο όρος «άσκηση μισθωτής δραστηριότητας» να ερμηνεύεται κατά τρόπο εύλογο και συνεκτικό, δεν θα έπρεπε ο όρος αυτός, όπως περιλαμβάνεται στον τίτλο III, και δη στο άρθρο 65, του κανονισμού 883/2004, να ερμηνεύεται σε συνάρτηση με τον τρόπο κατά τον οποίο εφαρμόζεται ο ίδιος όρος στον τίτλο II του ίδιου κανονισμού. Σε μια τέτοια περίπτωση, μοναδικό καθοριστικό στοιχείο στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 65 θα ήταν εάν η κατοικία του ενδιαφερομένου βρίσκεται εντός κράτους μέλους διαφορετικού από εκείνο στη νομοθεσία του οποίου είχε αυτός υπαχθεί κατά τη διάρκεια της τελευταίας απασχολήσεώς του υπό την έννοια του τίτλου II (πρβλ. απόφαση της 27ης Ιανουαρίου 1994, Toosey, C-287/92, σκέψη 13, EU:C:1994:27, και απόφαση της 29ης Ιουνίου 1995, Van Gestel, C-454/93, σκέψη 24, EU:C:1995:205). Με άλλα λόγια: καθοριστικό στοιχείο θα ήταν ότι ο ενδιαφερόμενος κατοικούσε σε κράτος μέλος διαφορετικό από το αρμόδιο (απόφαση Van Gestel, σκέψη 13).
- 5.6. Κατά δεύτερον, το Raad λαμβάνει υπόψη την απόφαση Bergemann. Η απόφαση αυτή εκδόθηκε μεν υπό το νομικό καθεστώς του προγενέστερου κανονισμού (ΕΟΚ) 1407/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους, που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73), ιδίως του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο ii, του κανονισμού αυτού, πλην όμως το Raad εκτιμά ότι εξακολουθεί να είναι σημαντική για την επίλυση του αντίστοιχου κρίσιμου νομικού ζητήματος. Η ανωτέρω απόφαση αφορά την περίπτωση γυναίκας που κατοικούσε και εργαζόταν στις Κάτω Χώρες και τον τελευταίο μήνα πριν τη λήξη της σύμβασης εργασίας της, κατά τη διάρκεια της άδειας της, μετέβη στη Γερμανία για οικογενειακούς λόγους. Επομένως, η μεταφορά της κατοικίας της στη Γερμανία έλαβε χώρα σε χρόνο κατά τον οποίον ήταν μεν ακόμη σε ισχύ η σύμβαση

εξαρτημένης εργασίας της, στην πραγματικότητα όμως δεν παρείχε πλέον εργασία στον εργοδότη της. Το Δικαστήριο, λοιπόν, αποφάνθηκε ότι επί μίας καταστάσεως όπως η ανωτέρω, όπου δηλαδή ο εργαζόμενος κατά τη διάρκεια της τελευταίας του απασχόλησης μεταφέρει για οικογενειακούς λόγους τον τόπο κατοικίας του σε άλλο κράτος μέλος, χωρούσε εφαρμογή του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο ii, του κανονισμού 1408/71, το οποίο και αποτελεί την προγενέστερη μορφή του άρθρου 65 του κανονισμού 883/2004.

5.6.1. Ο Uwn υποστηρίζει ότι και από την απόφαση Bergemann συνάγεται ότι οι σχετικές διατάξεις απαιτούν υποχρεωτικώς η τελευταία μισθωτή δραστηριότητα να έχει πράγματι ασκηθεί. Κατά τον Uwn, μολονότι στην περίπτωση της κ. Bergemann δεν χωρούσε εφαρμογή του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο ii, του κανονισμού 1408/71, το Δικαστήριο επέλεξε ωστόσο να την υπαγάγει στη διάταξη αυτή [σελ. 7 του πρωτοτύπου] διότι, λόγω της οφειλόμενης σε οικογενειακούς λόγους μετοικίσεώς της στη Γερμανία, η ενδιαφερόμενη είχε σε αυτό το κράτος μέλος τις καλύτερες δυνατές ευκαιρίες για επαγγελματική επανένταξη. Ο Uwn φρονεί ότι τόσο το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο ii, του κανονισμού 1408/71, όσο και το άρθρο 65 του κανονισμού 883/2004, τυγχάνουν εφαρμογής επί περιπτώσεων ασφαλισμένων εργαζομένων που μεταβαίνουν σε άλλο κράτος μέλος κατά τον χρόνο που ουσιαστικά δεν παρέχουν πλέον καμία εργασία στον εργοδότη τους, μόνο όταν η προαναφερθείσα αλλαγή του τόπου κατοικίας οφείλεται σε οικογενειακούς λόγους.

5.6.2. Κατά την εκτίμηση του Raad, από την απόφαση Bergemann συνάγεται επίσης ότι και η φράση «[κατά] την τελευταία μισθωτή δραστηριότητά του» δεν αφορά αποκλειστικά την πραγματική άσκηση της δραστηριότητας αυτής, αλλά πολύ περισσότερο αφορά και περιπτώσεις κατά τις οποίες συνεχίζει πάντως να υφίσταται η σχέση εξαρτημένης εργασίας με αποτέλεσμα, για όσον χρόνο υφίσταται η σχέση αυτή, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο να υπάγεται στη νομοθεσία του τελευταίου κράτους απασχόλησης. Εντούτοις το Raad δεν είναι σε θέση, με τα δεδομένα αυτά, να προσδιορίσει με βεβαιότητα ποια βαρύτητα προσέδωσε το Δικαστήριο στους λόγους που προκάλεσαν τη μετοίκηση της κ. Bergemann στη Γερμανία. Μάλιστα δεν αποκλείει το ενδεχόμενο –λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων και την απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Φεβρουαρίου 1977, Di Paolo (76/76, EU:C:1977:32)– το Δικαστήριο να δέχθηκε ότι η οφειλόμενη σε οικογενειακούς λόγους μετοίκηση συνιστά αποφασιστικό στοιχείο μόνο για τον καθορισμό του τόπου κατοικίας, ιδίως αφού με βάση αυτή την παραδοχή αποφάνθηκε τελικά ότι η κ. Bergemann απέκτησε στενούς δεσμούς με το κράτος της νέας κατοικίας της.

5.6.3. Βεβαίως, η ανωτέρω προσέγγιση θα είχε ως επακόλουθο, κάθε φορά που δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους –όπως εν προκειμένω– ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο πράγματι κατοικεί σε κράτος μέλος διαφορετικό από το αρμόδιο, να καθίστανται άνευ σημασίας οι λόγοι στους οποίους οφείλεται αυτή η μετοίκηση κατά τη διάρκεια της τελευταίας απασχόλησης. Το Raad τείνει να κάνει δεκτό ότι η θεμελίωση δικαιώματος επιδόματος ανεργίας στο κράτος μέλος κατοικίας είναι

θεμιτή ακόμη και όταν η μεταφορά της κατοικίας σε αυτό δεν οφείλεται σε οικογενειακούς λόγους. Όπως άλλωστε αποφάνθηκε το Δικαστήριο στην απόφαση Bergemann, οι δεσμοί με το κράτος μέλος κατοικίας παρέχουν κατ' αρχήν στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο τις καλύτερες δυνατές ευκαιρίες για επαγγελματική επανένταξη στο κράτος αυτό. Τούτο συνάδει προς τον σκοπό του άρθρου 71 του κανονισμού 1408/71 και νυν άρθρου 65 του κανονισμού 883/2004 των οποίων οι διατάξεις αποβλέπουν στο να εξασφαλίσουν στον διακινούμενο εργαζόμενο το ευεργέτημα των παροχών ανεργίας υπό τις ευνοϊκότερες συνθήκες για την αναζήτηση νέας θέσεως εργασίας (απόφαση Bergemann, σκέψεις 18 και 20, και απόφαση Van Gestel, σκέψη 20).

- 5.6.4. Λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου και τους σκοπούς της διάταξης του άρθρου 65 του κανονισμού 883/2004, το Raad δεν αποκλείει να αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης η κατοικία του ενδιαφερομένου εντός κράτους μέλους διαφορετικού από το αρμόδιο (απόφαση Toosey, σκέψη 13, και απόφαση Van Gestel, σκέψη 24).
- 5.6.5. Το Raad δεν παραβλέπει ότι το Δικαστήριο έχει αποφανθεί μεταξύ άλλων στην απόφαση Di Paolo (σκέψη 13) ότι η ερμηνεία του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο ii, του κανονισμού 1408/71, πρέπει να είναι συστατική ακόμη και για λόγους πρόληψης καταχρήσεων. Εντούτοις, από τη νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται ότι η ως άνω συστατική ερμηνεία λειτουργεί ως δικλείδα ασφαλείας, ώστε να μη γίνεται άνευ ετέρου δεκτό ότι ο κάθε ενδιαφερόμενος, πληροί την απαραίτητη προϋπόθεση της κατοικίας κατά την τελευταία του απασχόληση σε κράτος μέλος διαφορετικό από το αρμόδιο, ιδίως μάλιστα όταν η διαμονή του στο εν λόγω κράτος μέλος ήταν σχετικά βραχυχρόνια. Στην προκειμένη περίπτωση όμως, διαπιστώνεται ότι ο τόπος κατοικίας του εκκαλούντος ήταν οι Κάτω Χώρες ήδη από τις 2 Φεβρουαρίου 2016, η δε έννοια του τόπου κατοικίας δεν χρήζει ερμηνείας.
6. Με βάση τα ανωτέρω, το Raad κρίνει ότι είναι υποχρεωμένο να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως για την ερμηνεία του άρθρου 65 του κανονισμού 883/2004. **[σελ. 8 του πρωτοτύπου]**

ΔΙΑΤΑΞΗ

To Centrale Raad van Beroep

– Υποβάλλει ενώπιον του Δικαστηρίου κατά τη διαδικασία της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως υπό την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1. Έχει το άρθρο 65, παράγραφοι 2 και 5, του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 την έννοια ότι ο πλήρως άνεργος, ο οποίος μετέφερε τον τόπο κατοικίας του σε άλλο κράτος μέλος ενόσω ακόμη λάμβανε παροχές κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 2 του κανονισμού αυτού στο αρμόδιο κράτος μέλος ή/και πριν από τη λήξη της σχέσεως εξαρτημένης εργασίας του, έχει

δικαίωμα σε επίδομα ανεργίας σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο διαμένει;

2. Ασκούν επιρροή στο πλαίσιο αυτό οι λόγοι, όπως επί παραδείγματι οικογενειακοί λόγοι, για τους οποίους ο πλήρως άνεργος μετέφερε τον τόπο κατοικίας του σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο;

– [αναστέλλει τη διαδικασία] [παραλειπόμενα]

[τελικές διατυπώσεις και υπογραφές] [παραλειπόμενα]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ